

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Vande wonderlijcke lijdsaemheydt van dese H. Moeder, van haer liefde, deuotie ende medelijden, en[n] hoe de Heere haer besocht heest in haer uysterste. Dat II. Capittel.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

haer hiel op datse door de verdiensten van den
 doof. Heplighen soude ghesesen worden/ den
 selfsten salighen Martelaer ernstelijcke / door
 dese aengheroepen wesende scheen haer dusda-
 nighen antwoordt te geuen. Als den Coninck
 ghenuchte heeft te spelen met sijn uytbercoz
 op sijn rustplaetse/ duncket v dan dat het wel
 soude betamen/ datter eenen soldaet soude co-
 men om hem inopelijck te vallen/ midts bid-
 dende dat hy sijn uytbercozen soude uyt laten
 comen: om dat sijn huysghenooten door haer
 souden moghen vertroost worden: soo en soude
 gock niet betamen dat yemandt haer ghesont-
 heyt soude begheeren/ wiens cranckheyt door
 lijdsaemheyt ende goeden wille vereenicht met
 Godt / is voor den Coninck der hemelen als
 een minnelijcke lief-feedinghe. Waerom moet-
 men weten: dat een / wiens sieckte tot meer-
 deren lof Godts streckt / als sijn ghesontheyt/
 die de heplighen aenroeft / daer door verdient
 dat de gratie Godts hem soetelijc vader- rech-
 tende lijdsaemer maect/ ende gewint voor de
 sieckte/ ouerbloedighet vzychten tot meerder
 Godts lof.

Vande wonderlijcke lijdsaemheydt van dese H.
 Moeder, van haer liefde, deuotie ende me-
 delijden, en hoe de Heere haer besocht
 heeft in haer uysterste.

DAT II. CAPITTEL.

Alle de ghene die ouermerckende de ghele-
 ghentheyt van haer leuen/ bekendt hebben
 de gratie Godts in haer sieckten / die sijn ghe-
 dwonghen te belijden dat dese ghetuyghenissen
 waer

maer ſonder bedrogh zyn. Want ſooſe xij. we-
ken gheduerende haer ſprake verlozen hadde
ſoo doek datſe noch dooz eenigh woordt / noch
doek reecken te kennen coſte gheuen / wat haer
ombrack: npt. genomē alleen dooz twee woord-
den / te weten: Mynen gheest. Dooz de welke
ſoo de omſtaenders niet en verſtonde wat haer
meyninghe was / ende daer ouer anders de-
den als ſy meynde / ende als de Moeder hier op
arbeydende in dickwils te verhalen / mynen
gheest / niet en boozderden : ten leſten als een
tam lammecken ſtille ſwighende / in dooz een
briendelike geſicht als der dupue rondom ſien-
de / loechſe ſomwylen lieffelijcken / ouer de din-
ghen die reghen haeren kinne ghedaen werde.
En noyt en heeft men conuen beemercken datſe
tot eenighe ongheduldicheyt ghevallen is. Ende
dat heeft men doek beemerckt in deſe cranckheyt
booz. namelijk als ſpuytende npt den wortel
vande liefde Godts / ende haeren naeſten (die
ſoo diepe gheplant was in haer binnenſte haer
leuen gheduerende) datſe noyt ſoo qualyckheit
te paſſe is ghetweeft / ofte ſy en wert blycker /
al oft ſy niet gelede en hadde als ſy yet hooz-
den ſpreken van Godt / t' zy int Sermon / oft
anderſins.

Lijdsae-
heyde van
S. Geer-
truyt

Datſe daer-en-bouen groote deuotie gehad
heeft dat betuyghden wel de tranen dieſe ouer
bloedelijk ſtozen / ſooſe ten H. Sacramente
ſoude gaen / ende dook de godtbruchtighe veſte-
ninghen / waer mede ſy haer deſſende / alſſe de
miſſe hoorde. Waer toe datſe altydt begheer-
de ghebrocht te worden : hoe wel dat haer een
been nu verſtozen was / en het ander daerſe
op ſteunden / ſoo onuerbrachelijcken haer ſeer
vede / dat men dat het minſte niet en coſte aen-
raken

Deuotie
van S.
Geerttruyt

raken sonder groote pyne / op het welck sy
nochtans tradt / nietwets opt met het ghelact
bethoonende de pyne: om datse niet en soude
weder houwe worden bande **M**isse te hooren.
Sy was in haer ghetijden seer neerstich ende
denoot / soo oock dat hoe wel sy somwylen dooz
de cranckhepdt sluymerde / ende oock som-
tijds oft een broesken in haeren mondt had-
de oft den kroes aen haer lippen / altydt noch-
tans op de ghetyden lettende / wasse miracu-
leuselyck wacker soo langhe die duerden. De
leste male alse seyde Spiritus meus, dat is **M**ij-
nen gheest / was om het **C**ompletoziū te sluy-
ten / daer naer begostse te wercken naer de
doot. **D**oozts hoe datse inde liefde volmaecht
was dat heeftse dooz haer ouerbloedige bziens-
delijckhepdt te kennen ghegheuen: want soose
ghelijck ick gheseyt hebbe / anders niet en coste
spreken dan Spiritus meus, **M**ijnen gheest / soo
boldedese daer mede aen een pegelijck / ontsan-
ghende die binnēti quāmen soetelyckskens /
haer een handt (diese nauwelijcks en coste ge-
roeren) npt-stekende betwees sy elck-een feest/
beantwoordende tot elke vrage / en met haer
handt raecte sy bziendelycken hun kinne-
kens ende handen: soo dat oock machtrighe en
treffelycke persoonē bekenden datse noyt ver-
moeyt en werden van haer gheselschap / maer
datse meer ghendechten met haer hadden als
met yemāden anders / die hen wat profite-
lycks oft gaf / oft seyde. Sy seyde oock adieu
doozt boozschreuebesken Spiritus meus; aen
die nu hen verrocken / soo lieffelycken haer
siecke handt ophessende / om hen te ghebene-
digen / dat het seker ghendechlyck was om te
aenschouwen.

De liefde
vā Sinte
Geertruyt

Soos

Soose verstondt dat een van haer dochters sieck te bedde sach diemen seyde dat seer cranch was / hoe wel datse niet eenē boet en coste berstappen / oft eenich woorz spreken anders dan wy gheseyt hebben Spiritus meus, soo ist nochtans datse niet sulcken teekenen alse best coste sulcken groore begheerte verthoont heeft / om den siecken te besoeken / dat die by haer waren niet en costen achter laten haer soose best kosten by de siecke te brengen: alwaer gescomen zijnde heeftse niet teekenen / ende gheslaet aen haer sulcken ghetrouwen gheneychlykheyt des medelijdens verthoont / datse de herde herten tot kryten beweeghde. En nade-mael gheen penne te vollen haer sonderlinghe deughden ende godtbruyticheydt vermach te beschryuen: laet ons vooz elke van die/den gheue van alles int gheineyn op-offeren / op het innichste / een offerhande des lofs.

Als (ghelyckmen uyt het dooz-gaende tan bespozen) sy soo mirakelerslyck / volcomerslyck sprack alleen dat woorz Spiritus meus, en dit gheduerlyck verhaelde / ende gheen ander altoos / datmen verstaen coste: dese die soetslycker bouen andere t'haetwaerts gesint was heeft den Heere ghebracght / wat dat dit bedien mochte: waer ouer sy dooz de Heere aldus is onderricht gewordē: Om dat ick den Godt die in haer woone / hare gheest so t' mywaerts inghetrocken hebbe / ende niet myn beteenight / datse in alle de schepselen myn alleen begheert: daerom ist / datse in al watse spreect / antwoort ende begheert / als sulcs van doen hebbēde altydt vermaent van mynen gheest / inden welcken haren gheest lees / ende soo dickwils als sy dat doet / soo gheue ick een teeken aent hemels hof /

Haer medelijden met de siecken

Hoe dat haeren gheest met Godt versaemt was.

hof/datse my alleen soecht. Waer vooz hy oock een eeuwighe glozie inden hemel hebben sal. Dierghelycke noch meet andere ghetuyghenissen soudenmen moghen by hzenghen bande gheluckicheyt van dese onse salighste Moeder/die aen dese haere Gheestelycke dochter veropenbaert is geworden/de welcke wy hier om coztheyt wille naelate: om datse altemael hier in ouer-een comen/ende daer toe strecken:dat/al watmen in haer coste met lichamelijke oogghen beschoutwen / naer upt-wyzen bande h. Schryfture betuyghde claertlycken / dat Godt waerachtelycken in haer woonde / ende oock met haer: ende dat alle wat dooz haer gebeurde/dat hy sulcs dooz synen soetsten gheest naet sijn beste behaghen bestierde.

De vrië-
delijckhz
Christi.

Maer soo't nu een maent geleden was van datse haer sprake verlozen hadde/ende op eenē mozghen soo qualijcken te passe was / dat het scheen datse haren gheest soude gheuen/en soomen die vant Conuent t'samen geroepen hebende haer rasselijck het h. Elisse gaf:soo heeft hem de Heere verthoont inde ghedaente ende fraeyheyt van eenen Bruydegom/die sijn armen uptrepekte / als om haer te omhelsen/ende haer aenschoude om haer te fcesteren / ende hy keerde hem derwaerts daer haer aenschijn henen ghinck/ als om vooz haer hem te stellen. Waer dooz aen dese te kennē wert gheghenen/dat de Heere soo soetelijck tot sijne be-minde geneyght was/ dat hy als dooz verlanghen van haer tot hem te uemen (te weten soo bereydt zijnde) als sijn handen upt-streckende van haer te omhelsen/ wenste met grooter begheerten/datse soude ontbonden worden bande lichame/ hoe wel datse nochmans naer

dier

dien tijdt ouer de vier maenden gheleest heeft.

Als dese Maeghde hoor dat dese onse eerweerdighe moeder daer wy af ſpreken / vergeleken wort met de verdienſten vande h. Maeghden die nu gheanonizeert waeren / en haer leden bloet boort ghelooue gheſtozt hadden / ſo heeft de Heere geantwoort. Sy heeft int eerſte Jaer datſe Abdiſſe is gheworden haeren wille ſoo met den mynen vereenicht / ende door mijn mede-werkinge iſſe in allen wercken ſo gheproeft gheworden / datſe heeft moghen vergeleken worden met de verdienſten der gheentre die hooghſte ghecroont zyn. Maer nu ſoo veel denighden alſe naer het ghetal der Jaeren daer by geboegt heeft / ſo veel hebbe icht daer by vermeerdert de verdienſten der glozie. Waer by een yder wel can verſtaen / met wat een blinckende ouerdraghende glozie / dese yptbercozen Godts onse goedertierenſte Moeder ghecroont is.

Als dan dien dach ghecomen was / die van dese yptbercozen Godts met ſulck bly berlanghen ghewenſt was / ende met ſoo veel deuote ghebeden ghewapent was / datſe begoft den ſtrijt des doots / ſo ſcheen de Heere die van hem ſeluen heel luſtich is haer te ghemoeten / verghelſchapt aen ſyn rechter zyde / en aen ſyn linker zyde: daer met ſyn ſalichſte Moeder / ende hier met ſijnen belmindē diſcipel S. Jan den Euanghelift / naer de welke volghde een ontallijcke menighe van mans en vrouwen perſoonen vant gheheel hemels hof / en ſonderlinghe het wit heyt der Maeghden / het welck ſcheen dien dach / als sy in haer ypterſte was het heel hups te verbullen / haer borgende oock onder onse ghemenſte / die oock dien

B

dach

Sy wort
vergeleek
in verdiē-
ſten met
de gheca-
nonizeer-
de Maeg-
den.

Hoe de
Heere en
de Heyli-
ghen de
uele be-
ſocht heb-
ben die in
doors
noot was

dach daer bleef beschreyende met tranen ende
 suchten haer verlatentheyt/ende bebelende aen
 Godt met deuote ghebeden den uytganck van
 haere soo lieuen Moeder. Maer als de Heere
 Iesus ghecomen was tot het bedde van syne
 beminde/so scheen hy haer met soo soeten ghe-
 laet feest aen te doen/dat te recht de bitterheyt
 des doods daer dooz ver saccht wert. En soo
 men booz de crancke las/inde Passie: Et incli-
 nato capite emisit spiritum, De Heere Iesus
 als dooz onuerdragelycke liefde hē neerbuy-
 ghende ouer die haeren gheest soude gheuen/
 met beyde sijn handen sijn eyghen herte open-
 doende/heeft dat bouen haer ghehanghen. En
 als alle de vergaderinghe int ghebedt was/
 dese wederom dooz een soet beweeghsel gedre-
 uen zynde / heeft gheseydt tot den Heere: Nu
 dan goedertierenste Jesu/dooz die onophou-
 welycke goedertierentheyt/waer dooz ghy ons
 sulcken lieffelycken Moeder ghegheuen hebt/
 nademael dat ghyse nu wederom wilt nemē/
 soo bidden wy dat ghy b laet beweghen dooz
 ons schreyen/ende suchten: ende wilt haer soo
 veel alst moghelyck is gelyck maken met v h.
 Moeder/haer yet mededeplest hande liefde die
 ghy betwefen hebt aen v salichste Moeder soo
 wanneer sy uyt den Lichaem scheyden. Waer
 ouer de Heere dooz een goedertieren medelij-
 den beweeght zynde/ scheē tot sijn Moeder al-
 dus te segghen: Seght my vrou Moeder: wat
 was v het soetste onder de dinghen die ick v
 gunde / als ghy uyt het lichaem scheyde / ont
 dat dese bidt dat ick aen haer Moeder diesghe-
 lijcks gunnen soude: doen antwoorde de goe-
 dertierenste ende vermhertichste Maeght seer
 lieffelyck: daer in wast myn sone / dat ick de
 meeste

Von-
 derlijke
 meevre-
 dicheydt
 des Hee-
 ren.

meeste genoechte sceppe / dat ick sulckē booz-
sekerden toeblycht hadde tot barmen. Daer
op antwoorde de heere : dat hebby Moeder
bercreghen om dat ghy soo dickwils op aert-
ryck met claghende luchten myns lydens ge-
dachtich zyt gheweest. Laet myn uytvercozē/
die verdiensten/daer mede verbullen/datse he-
den soo dickwils arbeide haeren aessen met
swaricheydt te verhalen als ghy op aertryck
utwen gheest oft asem ghetrocken hebt om te
ouerdenckē myn lyden/waer ouer sy soo dien
dach ghedurende in doodts strydt gheweest is.
Daer-en-tusschen wert haer op dien dach ge-
gunt uyt het herte des heeren/ dat booz haer
open was een sekere ghenietinge vande God-
delijcke goedertierenheyt/als uyt eenen hof
ban ghenoeghlijcke blommen/oste uyt eenen
winckel ban welrietkende specerijen. Tot ele-
ke oogeblicken soo quamen der hemelsche Gees-
ten vanden heimel op aertryck ende haer be-
schoutwende seyden sy / singhende / om haer te
noode/met een de soetste melodije:comt/comt/
comt Mevrouw/want de hemelsche wellu-
sticheden die verwachten v. Alleluia, Alleluia.

Vande costelijcke doot, en glorie vande H. Moe-
der, ende vande gratie die op dien tijdt gegunt
wert aen die op aertryck leefden. Vande offer-
hande der Missen, ende andere verdienstē voor
haer en van haer voorspraeck voort Conuent.

DAT III. CAPITTEL.

AEnstaende die wellustichste ure / dat dien
hemelschen Bruydegom den Sone vande
hooghsten Keyserlycken Vader hem selde /